

Varnost, te naj bi razumnejši podučili. V ta namen priobčim tudi to notico, da še ne bode treba v vsakem slučaju na novo, na dolgo in široko razlagati.

Maribor, 29. marca 1907.

Ivan Belle.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe.

Dne 3. in 4. t. m. se je vršil 84. občni zbor c. kr. kmetijske družbe. Zadnji čas se je po časnikih večkrat pisalo o tej družbi, od kar so se spodneštajerski kmetje začeli zanjo bolj zanimati in je tudi gosp. dr. Korošec v državnem zboru stavljal interpelacijo, zakaj da ne sprejema več novoustanovljenih slovenskih podružnic. Gotovo je bil tudi že čas, da smo se spomnili te družbe, ki je ustanovljena tudi v prospeku spodnjega štajerskega kmetijstva, in ki izdaja tudi od naših davčnih denarjev leta na leto toliko tisočev. Vendar je na Spodneštajerskem do zadnjega časa bilo toliko posestnikov, ki niso niti vedeli, kaj je c. kr. kmetijska družba.

Letošnjemu občnemu zbornu se je predložilo 82 deloma tudi za nas Slovence prav važnih zadev v pretresovanju. Za danes naj poročamo tole:

Osnadnji odbor je predložil občnemu zboru sprememb in sedanjim razmeram primernejše glasilo društvenih pravil. A kar se tiče števila udov centralnega odbora, bodemo Slovenci še na slabšem nego do zdaj. Predlog se glasi, da naj se poviša število odbornikov od 18 na 24. Ker bo pa po novih pravilih plenum (t. j. vsi odborniki obenem) volil 15 odbornikov, medtem ko jih je po starih pravilih samo 9, ne bodemo Slovenci nikdar mogli priti do pravičnega zastopstva in upliva v osrednjem odboru. Delegat J. Čedatorej predlaga in zahteva, naj se po novih pravilih Sloveneem zagotovi vsaj četrtina odbornikov. V to svrhu naj volijo tri skupine, nameč Zgornje-, Srednje- in Spodnje-Štajersko po 6 odbornikov. Druge naj voli potem plenum. Gosp. predlagatelj izrazi tudi vpravljeno željo, da, ako bo število slovenskih podružnic še narastlo, naj se v prihodnje voli tudi eden podpredsednik iz sredine slovenskih delegatov. Toda nemška večina se je temu predlogu krohotala in slišale so med nemškimi zborovalci razne zasmehujoče opazke. Gosp. predsednik jih je moral z zvoncem klicati k miru. Girstmajer Franc je predgovorniku ugovarjal, češ, da je dozaj predsednik družbe grof Attems bil celo pravičen vsej deželi, česar pa gosp. predgovornik sploh ni tajil. Še eden ali dva govornika sta se oglasila, češ, da so pravila dobro prenovejena in modro spremenjena, in naj jih skupščina sprejme, kakor jih odbor predlaga. Pri glasovanju so bili Slovenci seveda preglešeni. Tudi milejši predlog, ki ga je stavil videmske podružnice načelnik in delegat g. dr. Schmidmaul, naj volijo skupine Zgornje-, Srednje- in Spodnje-Štajersko po 4 odbornike in potem cela skupščina še 12 je bil kratkomalo odkonjen.

Naj nam to ne vzame poguma; ampak kličemo spodnje štajerske posestnike, pristopajte vendar k tej gotovo velekoristični družbi in terjajte od nje to, kar je vašega. Letos bo izdala družba 291.570 K. Skusimo od te svote doseči, kolikor le mogoče, saj je tu naš davčni denar. Na letošnji skupščini je bilo potrjenih 9 novih, med temi 5 slovenskih podružnic: Sv. Benedikt, Dobrna, Sv. Jur v Slov. goricah, Št. Jur ob juž. železnici in Šmilje nad Mozirjem. Delujmo na to, da se jih letos še več ustanovi, in da se zaspane prebudé, ter se nas tako vsako leto več delegatov snide. Ždaj upamo, da se ne bode stavilo več ovir pri snovanju novih slovenskih podružnic. Potrebno je, da se slovenski delegati vsako leto pred skupščino na dogovorjenem mestu snidejo radi skupnega in enotnega postopanja pri občnem zbornu, in sploh naj stopijo slovenske podružnice med seboj v ožjo dotiko. O nadaljnih razpravah pribodnjič.

g Kaj storijo kmetijske zadruge za malega posestnika? Kmetijske zadruge 1. donašajo kmetu več dohodkov in povzročajo manj stroškov, 2. oživljajo samozavest in vodijo k medsebojnemu zaupanju, 3. uplivajo, da se majhen posestnik zaveda, kako veliko moč in veljavno ima, ako se združi s svojimi sotrpini, 4. delujejo za odpravo zavisti, sovrašta in nevoščljivosti, 5. navajajo k varčevanju in k knjigovodstvu ter umnemu gospodarstvu, 6. izobražujejo kmete, vzgojujejo in uče jih mladino vzgojevati, 7. pripomorejo k cenejšemu nakupu in dražji prodaji ter množe blagostanje, 8. varujejo kmete pred izkorisčevanjem, 9. preskrbujejo kredit in cen obraten kapital, 10. ustvarjajo s tem neodvisnost, prostost in blagostanje kmečkera stanu ter donašajo plačilo za trudopolno, težavno delo, katero si kmet zaslubi; to pa le tedaj, če je vodstvo zadruge v dobrih rokah in so zadružarji složni.

g Danska je država, v katerej vladajo poljedelci. Ta država je danes ena izmed najbogatejših in najsrcenejših držav v Evropi. Tam se vsak poljedelec nauči najpoprej dobro brati, pisati in računati; potem hodi v poljedelsko (kmetijsko) šolo in ko tu izvrši svoje nauke, se vrne na svoj dom, da dela na svojem posestvu. Danska ima nebroj poljedelskih šol in vse so dobro urejene in izvrstno preskrbljene. Vsako leto pride iz teh šol nad 3000 izučenih poljedelskih delaveev. Posestva se obdelujejo po pravilih umnega gospodarstva. Ti poljedelci so najuplivnejše osebe v državi in tvorijo večino v državnem zbornu, kjer sklepajo zakone v prid delavstva in poljedelstva.

Književnost.

Nova knjiga. O prvinah in spojih a. h. Osnovni nauki iz kemije, rudninoznanstva in hriboznanstva. S posebnim ozirom na hranitbo pitomih rastlin spisal Frančišek Stupar, tajniški pristav c. kr. kmetijske družbe kranjske. Ljubljana. Natisnila „Učiteljska tiskarna.“ 87 podob. 144 strani. Knjiga stane v tiskarni 1 K 50 v, po pošti 1 K 66 v.

„Bogu, kar je božjega.“ Spisal Fr. S. Finžgar. Ljubljana 1906. Založila „Katoliška Bukvarna“.

Tako je naslov novemu molitveniku, ki nam je jasen dokaz, da se da tudi doma napraviti nekaj, kar presega ne samo po vsebini, temveč tudi po zunanjih oblikah tuje izvode te vrste. Vezava je dvojna: 1. z upogljivimi platnicami za gospode: fino umeđno usnje z rdečo obrezo 1 K; šašreno usnje z zlato obrezo 2 K 20; najfinješa teletina z zlato obrezo 3 K; 2. s fino vafiranimi platnicami za dame: fina umeđna teletina z zlato obrezo 1 K 90 h; šašreno usnje z zlato obrezo 2 K 20 h; najfinješa teletina z zlato obrezo 3 K. Molitvenik toplo priporočamo.

Novi državnozborski volilni red z zemljovidom in imenikom volilnih okrajev na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem se naroča v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani. Cena 60 h, s poštnino 70 h. — Tudi „Naš Dom“ se še dobiva v naši tiskarni, v katerem je volilni red za Štajersko razložen.

Naša zvezda, op. 87. Besede spisal Simon Gregorčič, za samospev s klavirjem zložil Anton Foerster. V Ljubljani 1907. Založila „Katoliška Bukvarna“, tiskala „Katoliška tiskarna.“ Cena 80 vin. Čisti dohodek je namenjen Gregorčičevemu spomeniku. Zopet nova skladba dičnega skladatelja. Pisana je za visoki glas s spremeljanjem „lasovira“. Gotovo jo bodo z veseljem pozdravili naši pevski krogi, saj je komponirana s fineso, da bi se tudi v koncertni dvorani poslušala z zanosom. Sploh pa o skladbi ne moremo izreči lepše pohvale, kakor če rečemo, da je skladba globoko zamišljena ilustracija besedila, in to ne le v napevu, ampak tudi po spremeljavi. Skladbo zelo priporočamo! Naroča se v „Katoliški Bukvarni.“ Fr. Kimovec.

Drobtinice.

d Katoličani v Združenih državah. V združenih državah in njenih kolonijah je 21 milijonov katolikov. V samih združenih državah je narastlo število katolikov od leta 1905 za pol milijona duš.

d Največji zvon na svetu imajo na Japonskem v Osaki. Visok je osem metrov, v obsegu meri 17 metrov, tehta pa 180.000 kilogramov. Preje je bil največji zvon na Ruskem v Moskvi, ki je še sedaj najtežji. Največji zvon v Nemčiji je v Kolinu; v ek je 3 : 1 m, težek pa 25.250 kg.

d Zob je s kovaškimi kleščami izdril dninar Herman kmet Burgu v občini Barkonži na Ogrskem. Herman je potegnil tako krepko, da ni izdril le zoba, ampak kar vso čeljust. Burgu je omedelil in v kratkem umrl. Konštatovali so, da so bile klešče zarjavele in da se je zato Burgu kri zastrupila. Proti Hermunu se je uvedla kazenska preiskava.

d Četr milijona kazni je plačal avtomobilist grof Novilles v Caeni na Francoskem; povozil je namreč nadporočnika Croiseja, da je le-ta umrl. Sodisce ga je obsodilo, da mora plačati vdovi pokojnika za njegove štiri nedorasle otroke odškodnino v znesku četr milijona frankov.

d Oklopni policijski avtomobil v Petrogradu. Ker so bili bombni in drugi napadi na policijo v Petrogradu na dnevnom redu, uvedla je oblast takozvane oklopne avtomobile, sedaj za poiskušnjo enega. Avtomobil je obložen z debelimi železimi ploščami, ki so sivo pobarvani in ima v sredi stolpič, v katerem se nahaja majhen brzostrelni top. V avtomobilu se vozi policijski prefekt pri nadzorovanju. Upajo, da bo tako zavarovan pred napadi. Če se obnese, uvedejo še več takih avtomobilov.

d Ljudje prežvekovaci. Angleški zdravnik dr. Broke bank pričoveduje o neki rodbini, v kateri so sami prežvekovaci že v petem kolenu. Zdravnik ni mogel dognati, ali je temu vzrok nepravilnost želodca ali le navada. Dejstvo je, da vsi člani te rodbine kmalu po obedu brez kakih slabosti s posebno slastjo dobe zaužite jedi nazaj v usta, da jih še enkrat prežvečijo in požrejo ali pa izpljuvajo. Pri tem nimajo jedila zoprnega duha in okusa. Nekaterim je pač mogoče, da se premagajo prežvekovanja, posebno v navzočnosti ujih ljudi, toda posledica je, da želodec potem slabo prebavlja.

d Ali se živali jokajo? Vsakdo je že slišal pregor o krokodilovih in mačjih solzah, a ravno pri teh dveh živalih še učenjski dosedaj niso mogli dognati, ali res pretekajo solze. Pač pa pričovedujejo potnik, ki so potovali skozi sirijsko puščavo, da so se konji jokali vsled žeje. Tudi pri mezhih je baje opaziti, da točijo solze, aka se spodtaknejo in ranijo na nogi. Isto se pričoveduje o kamelih. Opica čestokrat glasno zajoka. Slovečki lovec Schilling pričoveduje o zirafi, ki je glasno jokala, ko se je obstreljeni približal. Tudi ježe so loveci že videli jokati, kadar izgube mlade. Gordon Kuming pričoveduje, da je videl smrtnoranjenega slona, ki se je jokal.

V Mali Aziji je preplavila reka Tigris celo nižavo okoli mesta Bagdad. V mestu se je porušilo 150 hiš; pri tem je ponesrečilo mnogo ljudi.

d Smešnica. A.: „Kako pa poznaš ti pečeno kokoš, če je bila stará ali mlada?“ — B.: „Po zobeh!“ — A.: „Nikar se ne žali! Saj kokoš nima zob!“ — B.: „To nič ne de, saj jih imam jaz!“

Iz drugih slovanskih dežel.

† Socialdemokrati proti veri. Iz Zagreba nam piše naš rojak dogodek, ki jasno priča, kako zagrizeni nasprotniki vere so socialdemokrati. Pred nekaj dnevi je umrl v zagrebški bolnišnici neki zidar, ki je bil ud socialdemokratske stranke. Pred smrтjo je odločno prosil, naj gre duhovnik z njegovim sprevedom. Med potom pa se nabere celo topla socialdemokratov, ki s silo odstrani duhovnika od spreveda. Grozili so mu s pobojem, da je moral zbežati v neko hišo. In vendar kričijo socialdemokrati, da niso proti veri!

† Nemška zagrizenost. Pred par dnevi sta se na živinskem trgu v Celovcu pogovarjala dva Slovence v slovenščini. Nasproti jima je prišla v boljše kroge spadajoča komaj šoli odrasla „frajla“: zaslišavši slovensko govorico, pogleda Slovence z najstrupenjšim pogledom, pljuje v stran in ko je bila kakih petnajst korakov od njih oddaljena, je začela brez vsakega povoda od strani Slovencev vpti: „Ferdonien bindischen Hajduken!“ Ker je Slovenec stopil za njo, jo je ubrala. Take evetke poganja nemška kultura.

Najnovejše novice.

G. Franc Pišek bo imel volilno zborovanje v nedeljo dne 7. aprila tudi v Poljčanah pri Gajšku. Začetek po večernicah. Dne 14. govoril g. Pišek v Vitanju po prvem opravilu, v Stranicah po drugem opravilu.

Kandidat Kmečke zveze, dr. Jos. Povalej, priredi na belo nedelje, 7. aprila t. l. volilni shod in sicer v Galiciji popoldne ob pol 3. Vabijo se vsi pristaši kmečke zveze, da pridejo v obilnem številu.

k Velenje. Na belo nedeljo, dne 7. aprila t. l. bo popoldne ob 3. uri volilni shod v Velenju pri gosp. Skaza. Govori naš kandidat prof. Franc Robič. Pristaši, pridej!

m Kandidat „Narodne stranke“ zboruje v nemški gostilni! Iz Slov. Bistrice se poroča, da bo priredil tam liberalni kandidat Glaser volilni shod — v nemški gostilni. Ali je to „narodno“?

m Zg. Duplek. Viničar Jakob Kopčič je na velikonočno nedeljo strejal s staro pištolem, ki se je razpočila in ga hudo ranila na roki.

m Prst mu je odtrgal. V Mariboru je na velikonočni pondeljek ključavnica učenec Janez Hrastnik nabaval plinovo cev s smodnikom, ker je hotel z njim streljati. Cev se je razpočila in mu odtrgala dva prsta na desni roki.

Novo lovsko postavo je razglasila uradna „Grazer Zeitung“. Postava stopi še le 10. aprila v veljavo. Mi jo preobčimo v eni prihodnjih številk.

Na Koroškem prirejajo Slovenci pridno shode. Vsi shodi so bili obilno obiskani.

p Ptuj. Umrl je takoj dne 2. t. m. Dominik Hezelberger, stotnik v pokoju. — V prsa se je ustrelil komij Jožef Fellner. Kaj je gnalo 19letnega fanta v smrt, se ne ve. — Ptujski župan Ornič je hoče sklicati v Ptuj javno zborovanje, da se bo pral zaradi obdolžitev, katere ma je zabrusil v obraz dejelni poslanec Šaherl.

k Vitanje. Imeniki volilcev za državni zbor so sestavljeni. Ostali bodo gotovo nespremenjeni. Iz tistih se vidi, da občina Ljubnica šteje 116, Spod. Dolič 88, Pako 78, Brezen 69 volilcev. Ti bodo vsi volili moža, katerega bodo Kmečka zveza v zadnjem „Slov. Gospodarju“ pred volitvijo za poslanca priporočala! Zeleti je, da se proglašen kandidat g. Pišek tudi v okrožju Vitanje predstavi pred to volitvijo.

Kmečki upor v Rumuniji. Današnja poročila poročajo, da je v nekaterih okrajih zopet pričakovati nemirov. Listi iz Bukarešta to zagotovo trdijo. V nekaterih vaseh so zopet kmetje šli nad jude in druge svoje izsesovalce. Artillerija je prihitela napadenim na pomoč. Židovski listi nesramno pišejo o kmečkem gibanju.

Listino uredništva.

Bočna pri Gornjemgradu: Pribodus, danes ni bilo mogoče. — Št. Lovrenc v Slov. gor. Istotko. — Sv. Benedikt in Sv. Bojkank: Naj boljše je na take napade niti odgovarjati. Katerega poštanca Slovaka pa še ta list ni oblatil? Pozdravljeni! — Smartin pri Slov. gradu: Kdo je načelnik? Prosimo tudi, da se čitljivo podpišete, da se lahko potem tudi osebno na vas obrnemo. — Malanedelja: Hvala lepa za dopolnili dopis, toda preveč je oseben in tako oster, da bi imel zitnosti. Zastavite zopet svoje pero!

Tržne cene

v Mariboru od 28. marca do 5. aprila 1906.

Živila	100 kg	od		do	
K	h	K	h		

<tbl_r cells="4" ix="2" maxcspan="1